ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1
THE EFFECTIVENESS OF DIDACTIC TEACHING METHODS IN MATERNAL AND NEWBORN NURSING AND MIDWIFERY I

ชุติมา บูรณธนิต[1*], นิรนาท วิทยโชคกิติคุณ[2], ศรีสุดา เอกลัคนารัตน์[3] และ รพีพรรณ วิบูลย์วัฒนกิจ[4]

Chutima Booranatanit[1*], Niranart Vithayachockitikhun[2], Srisuda Eklakanarat[3], and Rapeepun Viboonwatthanakitt[4]

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ 45 ถนนอรรถกวี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000[1,2,3,4]

Boromarajonani College of Nursing, SawanpracharakNakhonsawan 45 Attakawee Road, Paknampho Sub – district, Muang District, Nakhonsawan[1,2,3,4]

*Corresponding author E–mail: chutima.b@bcnsprnw.ac.th

(Received: Otc 4, 2019; Revised: Dec 13, 2019; Accepted: Dec 15, 2019)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ประชากรเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รายละเอียดของรายวิชา แผนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มประชากรอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกด้าน ทั้งด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน

[1–4] *พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ*

ข้อเสนอแนะ วิทยาลัยควรมีการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การพยาบาลมารดาทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์

ABSTRACT

This descriptive study was to examine the effectiveness of didactic teaching methods among nursing students in Maternal and Newborn Nursing and Midwifery I at Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak, Nakhonsawan. The population consisted of 165 third year nursing students, academic year 2017. The instruments composed of the course specification, lesson plans, learning achievement evaluation and the satisfaction questionnaire related to learning and teaching methods. Data analyzed utilizing frequency, percentage, mean, standard.

The results showed that learning achievement of nursing students was at a good level and the satisfaction of didactic teaching method was at a high level in overall parts, including instructor, teaching method, learning climate, and students.

Recommendations: College should provide learning facilities and create atmosphere in order to make the teaching and learning process run efficiently and help to enhance learning progress as well as strengthen student's discipline.

KEYWORDS: Didactic Teaching Methods, Learning Achievement, Maternal and Newborn Nursing and Midwifery

บทนำ

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็คือการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนก็เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถภาพ คือ เก่ง มีคุณภาพคือ ดี และเป็นผู้มีสุขภาพกายและจิต คือ สุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) เป็นประชากรที่มองโลกกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เชิดชูคุณธรรม ต้องเป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดการเรียนการสอน ที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำและอำนวยการ

ดังนั้น แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์นั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ระบุว่า ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และในมาตรา 24 ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสนับสนุนการนำวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้สอนในการคิดหากลวิธีในการที่จะจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลให้สามารถตอบสนองต่อแนวความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง รู้สึกเป็นสุขเมื่อได้เรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนมาสู่การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้สอนจะต้องเป็นทั้งนักวิชาการ นักปฏิบัติ และนักจัดการที่จะบูรณาการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย

จากผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ปีการศึกษา 2559 พบว่า นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อหาเยอะ ส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย/อภิปราย ทำให้การสอนไม่น่าสนใจ นักศึกษามีส่วนร่วมน้อย อยากให้สอนแบบสรุปเนื้อหาประเด็นที่สำคัญ อยากให้มีการสอนแบบทดลองหรือเข้ากลุ่มย่อย เพื่อจะได้ทดลองปฏิบัติจริง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์, 2560) จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้ศึกษาในฐานะอาจารย์พยาบาลที่รับผิดชอบวิชาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกทักษะกระบวนการคิด โดยการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ซึ่งหมายถึงกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การสอนหลายวิธี ซึ่งมีวิธีการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การอภิปราย การสอนเป็นกลุ่มย่อย การสาธิต การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการใช้แผนผังมโนมติในการสรุปความคิดรวบยอด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 1 ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ที่ได้รับจากการเรียนการสอน

แบบหลากหลายของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายอยู่ในระดับสูง

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1

ประชากร

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 165 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และแผนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ซึ่งเป็นเอกสารการออกแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดย 1) วิเคราะห์ความสามารถของผู้สอน 2) วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ว่าจะสอนอย่างไร 3) วิเคราะห์ผู้เรียน 4) กำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สร้างแผนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายวิธี รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ วิธีการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การอภิปราย เป็นการสอนตามเนื้อหา โดยผู้สอนจะเป็นผู้อธิบายบรรยาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโดยกระบวนการตั้งคำถาม คิด และวิเคราะห์ อันจะมีผลทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ในสภาพความเป็นจริง

การวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นวิธีการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่กำหนดไว้ คำตอบและเหตุผลที่ผู้เรียนนำเสนอได้มาจากการอภิปรายร่วมกัน การใช้แผนผังมโนมติในการสรุปความคิดรวบยอด ผู้สอนเน้นพฤติกรรมให้ผู้เรียนมีการคิด การจัดระบบความคิดให้ชัดเจน เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ (พัชราวดี ทองเนื่อง, 2553) การสอนเป็นกลุ่มย่อย ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและทุกคนร่วมกันในการทำกิจกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้เรียนต้องใช้ทักษะทางสังคมและการสื่อสารในการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม (วิชุดา จิรพรเจริญ, 2560) การสาธิตสาธิตย้อนกลับกับหุ่นฝึกกับของจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกทดลองกับหุ่นและของจริงทำให้เกิดความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ (เบญจมาภรณ์ นาคามดี, ชรินธร ว่องวีระยุทธ์ และอายุพร กัยวิกัยโกศล, 2554)

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย

1.1 ข้อสอบกลางภาค และข้อสอบปลายภาค เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 25 และ 35 ตามลำดับ

1.2 แบบประเมินชิ้นงานต่าง ๆ ประกอบด้วย

1.2.1 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในการจัดทำ Clip Presentation ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 4 ข้อ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 1

1.2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการสอนเป็นกลุ่มย่อย การสาธิต และสาธิตย้อนกลับ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 4 ข้อ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 5

1.2.3 แบบประเมินรายงานการศึกษาด้วยตนเอง (Clip Presentation) ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 5 ข้อ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 4

1.2.4 แบบประเมินการใช้แผนผังมโนมติในการสรุปความคิดรวบยอด ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 7 ข้อ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 5 จำนวน 2 ชิ้น รวมเป็นร้อยละ 10

1.2.5 แบบประเมินการวิเคราะห์กรณีศึกษา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 16 ข้อ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 5 จำนวน 3 ชิ้น รวมเป็นร้อยละ 15

1.2.6 แบบฝึกหัดองค์ประกอบของการคลอดแบบฝึกหัดการคำนวณอายุครรภ์และการคาดคะเนกำหนดการคลอดและแบบฝึกหัดการคำนวณระยะเวลาการคลอดลักษณะเป็นแบบฝึกหัดแบบเติมคำ จำนวน 10 15 และ 5 ข้อ ตามลำดับ สัดส่วนการประเมินผล ร้อยละ 1.25 2.5 และ 1.25 ตามลำดับ

คะแนนจากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 กำหนดเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

คะแนน 80.00 – 100 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมาก

คะแนน 70.00 – 70.99 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

คะแนน 60.00 – 69.99 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

คะแนน 50.00 – 59.99 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ของ อัศนี วันชัย, อัญชลี แก้วสระศรี และอารีย์ กุลจู (2556) ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน จำนวน 5 ข้อ ด้านวิธีการสอน จำนวน 5 ข้อ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ และด้านผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด ค่าคะแนน 5
พึงพอใจมาก ค่าคะแนน 4
พึงพอใจปานกลาง ค่าคะแนน 3
พึงพอใจน้อย ค่าคะแนน 2
พึงพอใจน้อยที่สุด ค่าคะแนน 1

เกณฑ์การแปลค่าคะแนนความพึงพอใจ มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และแผนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การจัดลำดับความเหมาะสมของวิธีการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์สาขาการพยาบาลสูติศาสตร์ 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนไปใช้จริง

2. แบบประเมินชิ้นงาน ข้อสอบกลางภาค และข้อสอบปลายภาค มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 ท่าน ข้อสอบผ่านการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตร KR 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบกลางภาค 0.62 ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบปลายภาค 0.78

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของอัศนี วันชัย และคนอื่น ๆ (2556) ผ่านการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 ครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยพบนักศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย และวิธีการวัดและประเมินผลวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1

2. ดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้

3. นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. คำนวณหาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ โดยเทียบกับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 60

2. คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายของนักศึกษาพยาบาล

นิยามศัพท์

การจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การสอนหลายวิธี ซึ่งมีวิธีการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การอภิปราย การสอนเป็นทีม การสาธิต การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการใช้แผนผังมโนมติในการสรุปความคิดรวบยอด

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินความสำเร็จของผู้เรียน จากทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ประเมินจากการสอบกลางภาค การสอบปลายภาค และงานที่ได้รับมอบหมาย

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน

ผลการวิจัย

1. ประชากรมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60 ขึ้นไป) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

2. คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (μ = 3.95, σ = 0.46) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือด้านวิธีการสอน (μ = 4.04, σ = 0.50) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ (μ = 3.85, σ = 0.56) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม

การจัดการเรียนการสอน	μ	σ	การแปลผล
1. ด้านผู้สอน	4.03	0.49	มาก
2. ด้านวิธีการสอน	4.04	0.50	มาก
3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	3.85	0.56	มาก
4. ด้านผู้เรียน	3.89	0.59	มาก
โดยรวม	**3.95**	**0.46**	**มาก**

3. คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (μ = 3.95, σ = 0.46) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (μ = 4.20, σ = 0.60) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ แสง เสียงพร้อมในการที่จะเรียนรู้ (μ = 3.77, σ = 0.71)

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย ในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิดและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ จำแนกเป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอน	μ	σ	การแปลผล
ก. ด้านผู้สอน			
1. บุคลิกภาพเป็นกันเองกับผู้เรียน	4.03	0.65	มาก
2. มีเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย	3.96	0.65	มาก
3. สามารถตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัยได้ชัดเจน	4.14	0.65	มาก
4. มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ	4.10	0.68	มาก
5. จัดหาอุปกรณ์/สื่อที่เอื้อในการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.93	0.73	มาก
ข. ด้านวิธีการสอน			
6. ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี	4.02	0.64	มาก
7. ใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.09	0.70	มาก
8. ใช้วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข	3.84	0.71	มาก
9. ใช้วิธีการสอนที่ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด	4.05	0.64	มาก
10. ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.20	0.60	มาก
ค. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
11. แสง เสียงพร้อมในการที่จะเรียนรู้	3.77	0.71	มาก
12. อุปกรณ์ในการเรียน/สื่อ พร้อมในการที่จะเรียนรู้	3.84	0.71	มาก
13. บรรยากาศในการเรียนส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ	3.83	0.67	มาก
14. บรรยากาศในการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.79	0.75	มาก
15. บรรยากาศในการเรียนส่งเสริมให้การเรียนรู้มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.99	0.70	มาก
ง. ด้านผู้เรียน			
16. มีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.82	0.67	มาก
17. มีความสุขในการเรียน	3.78	0.74	มาก
18. เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน	3.94	0.72	มาก
19. เกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ	3.95	0.68	มาก
20. ได้เรียนรู้ตรงกับความต้องการของตนเอง	3.93	0.76	มาก
โดยรวม	**3.95**	**0.46**	**มาก**

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ที่ได้รับจากการเรียนการสอนแบบหลากหลาย

จากผลการวิจัย พบว่า ประชากรที่ได้รับการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 100 และประชากรส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 52.73 สอดคล้องกับการศึกษาของเขมิกา สมบัติโยธา, สุณีรัตน์ ยั่งยืน และสุภาเวช บุตรศรีภูมิ (2556) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ขั้นปีที่ 3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้รับการสอนแบบผสมผสาน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ดีกว่ากลุ่มควบคุมโดยวิธีการบรรยาย และอัศนี วันชัย, อัญชลี แก้วสระศรี และอารีย์ กุลจู (2556) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราชที่ได้รับจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาแนวโน้มและพัฒนาการของวิชาชีพพยาบาล พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี แสดงว่า การจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่มีประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษา เนื่องจากสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายประกอบด้วยวิธีการสอนแบบ Active Learning หลาย ๆ วิธี ได้แก่ วิธีการบรรยายแบบมีส่วนร่วม การอภิปราย การสอนเป็นทีมการสาธิต การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการใช้แผนผังมโนมติในการสรุปความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบ Active Learning ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ความรับผิดชอบร่วมกัน มีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทายและให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม ผู้สอนต้องใจกว้างยอมรับในความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน

นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 มีการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ทำให้กลุ่มผู้เรียนมีความสนใจ และทุกคนร่วมกันในการทำกิจกรรมนั้น ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(วิชุดา จิรพรเจริญ, 2560)

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลาย

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มประชากรที่ได้รับการสอนแบบหลากหลายในวิชาการพยาบาลมารดาทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก สอดคล้องกับการศึกษาของเบญจมาภรณ์ นาคามดี, ชรินธร ว่องวีระยุทธ์ และอายุพร กัยวิกัยโกศล (2554) ที่ศึกษาผลการเรียนความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช พบว่า นักศึกษาชอบวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่และยังสอดคล้องกับการศึกษาของอัศนี วันชัย และคนอื่น ๆ (2556) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายอยู่ในระดับพึงพอใจมากในทุกด้าน ทั้งด้านครูผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการบรรยายเนื้อหาสาระเป็นการหาแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการแสวงหาความรู้ และจัดการความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยพบว่า ด้านวิธีการสอนเป็นด้านที่ผู้เรียนพึงพอใจสูงสุด โดยข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจกับวิธีการสอนที่หลากหลาย เนื่องจากไม่ซ้ำซาก จำเจหรือน่าเบื่อหน่ายอยู่เฉพาะการฟังบรรยายรูปแบบการสอนที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่จะช่วยเพิ่มความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ในวัยรุ่น มักแสวงหาความตื่นเต้น แปลกใหม่ที่ท้าทาย ทำให้ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน (พัชราวดี ทองเนื่อง, 2553)

ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้โดยข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ แสง เสียงพร้อมในการที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของประกายแก้ว ธนสุวรรณ (2556) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ ต่อการใช้รูปแบบการสอน Didactical Strategy พบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอว่า ห้องเรียนควรมีอากาศเย็นสบาย มีการระบายอากาศที่ดี มีการเปลี่ยนสถานที่เป็นศึกษาดูงานนอกสถานที่บ้าง สื่อที่ใช้ในห้องเรียนควรพร้อมใช้และมีประสิทธิภาพ และห้องสมุดควรมีหนังสือที่ทันสมัยและจำนวนที่เพียงพอต่อนักศึกษา ทั้งนี้ การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจ

ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน การมีห้องเรียนที่มีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง กว้างขวางพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีมุมวิชาการส่งเสริมความรู้มีการตกแต่งห้องให้สดใส ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนพอใจมาโรงเรียน เข้าห้องเรียน และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการบริหารจัดการ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ จึงควรนำการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าคะแนนความพึงพอใจต่ำสุด คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ จึงควรมีการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยการปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้มีแสง เสียง อุปกรณ์และสื่อพร้อมที่จะเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนแบบอื่น ๆ หรือตัวแบบการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จ หรือกรณีตัวอย่างเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เขมิกา สมบัติโยธา, สุณีรัตน์ ยั่งยืน และสุภเวช บุตรศรีภูมิ. (2556). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการป้องกันและควบคุมโรคโดยใช้รูปแบบการสอนแบบผสมผสานเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *32*(6), 761–768.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เบญจมาภรณ์ นาคามดี, ชรินธร ว่องวีระยุทธ์ และอายุพร กัยวิกัยโกศล. (2554). ผลการเรียนความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, *6*(1), 9–16.

ประกายแก้ว ธนสุวรรณ. (2556). *การใช้รูปแบบการสอน Didactical Strategy เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่*. เชียงใหม่: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่.

พัชราวดี ทองเนื่อง. (2553). ผลของการใช้รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร, 2*(1), 73–89.

วิชุดา จิรพรเจริญ. (2560). *การสอนแบบเป็นกลุ่มย่อย (Small Group Teaching)*. สืบค้นจาก http://www.med. cmu. ac.th /secret/meded/AOMJAI_1/papar_1–4_08_56/Teaching% 20and% 20Leading% 20Small%20 Group.pdf

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์. (2560). *รายงานผลการดำเนินการของรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 ปีการศึกษา 2559*. นครสวรรค์: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

อัศนี วันชัย, อัญชลี แก้วสระศรี และอารีย์ กุลจู. (2556). *ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในวิชาแนวโน้มและพัฒนาการของวิชาชีพพยาบาล*. พิษณุโลก: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จ.พิษณุโลก.